

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Flores vltimarum voluntatu[m] non sine sudore collecti
p[er] d[omi]n[u]m Rolandinu[m] Bononie[n]sem Juris
vtriusq[ue] p[ro]fessore[m] opti[m]e meritu[m] Annexo in
calce peculiari quoda[m] ...**

Rolandinus <de Passageriis>

Parrhisiis, 1514

In quibus differant et conueniant testamenta et codicilli. Rubri. Ixiii

[urn:nbn:de:bsz:31-115460](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-115460)

Secunda pars florum.

Codicil illos inde dictos: qz in breuio-
li vii di- ri chartula vel codice qz testm̄ fie-
catur: bāt. z solū i eis qdā fideicom-
 sa relinq̄bant: et tales sunt ad te-
 stamētū q̄lis ē scapha ad nauez.

Codicil hūq̄d ḡ p̄nt fieri sine scripturā
li an pos- videt qz nō ex supradictis. tu dic
sint fieri cōtrayt t3. d. glo. z glo. sup rubri
sine scri- C. eo. p̄baq̄ p. l. fi. in pun. C. de
ptura: bo. lib. et. l. ḡnāl. in fine. C. de sa-
 crofan. eccl. et. l. fi. in fi. C. de co.
 et tenet Spe. in tit. de istru. edi.
 §. viso de ipugnatiōe testamēti.
 zē. i. p̄n. et dñs Holan. j. i se. ru-
 bri. in fi. ubi itē: qz vtrūqz fieri p̄t
 zē. Aliquādo etiam aliter acci-
 piq̄ codicill^o. vt notat. d. ff. glo. ru-
 bri. C. codez Berardus mulert.

Codicil Codicill^o est qdā sine heredis
lus qd institutiōe dispositio vltie volū-
lit: tatis. id est qdaz: qz sunt adhuc
 due alie scz: testm̄ z donatio cau-
 sa mortis. lz epistola posset dici
 quarta spēs vltie volūtatī: lz d̄
 hac nō itēdum^o vt dictū ē. s. in. j.
 rubrica. Et d̄ vltima voluntas
 eo qz sicut testamētū ita codicil-
 lus morte cōfirmat. vt. C. de ca-
 du. tollē. l. i. §. cū igr̄. quare dixe-
 rim sine heredis institutiōe patebit
 infra i sequenti rubri. ¶ Pōt autē
 ille sol^o et ille oīs facere codicil-
 lū cui p̄missum ē facere de iure
 testm̄: et q̄ de iur̄ testari nō pōt/
 puta filiuffa. vel furios^o aut ipu-
 bes: vel simile iuris ipedimētuz
 hīs: de qb^o dictū est. s. in rub. qz
 b^o phibitū sit facere testamētū:
 sine dubio nec p̄t facere codicil-
 los. vt. C. de codicil. l. nec codi-
 cillos. z. ff. e. l. diu^o §. codicillos
 is) demū. Itō autē de iure dictum
 ē: qz si aliq̄s d̄ sc̄to testari nō pos-
 sit: qz nō h̄cat p̄ntiā. vñ. testiu3
 h3 tñ. v. q̄ sufficiūt codicillo. vt
 in. l. fina. C. de codicil. posit co-
 dicillari. vt. ff. eo. l. officium §. co-
 dicilli. Hunc tertio q̄ris qñ pos-
 sis facere codicillos: et rñdeo ti-

Codicil bi qz si tu es p̄sona habit^o ad testan-
los quis dū quis nec testamētum feceris/
possit fa- nec factur^o sis sz ab intestato mo-
ceret: ritur^o / potes tñ facere codicillos
 in quib^o legata vel fideicommissa
 relinquo que tenebunt heredes
 tui ab intestato veniētes p̄stare.
 Et sic patet qz ab intestato p̄nt fie-
 ri codicilli. vt insti. eo. §. non rātū
 autē. Itē si fecisti testamētū aut
 factur^o es licebit vl ante vel post
 testamētū facere codicillos. qui-
 immo et quosdā an^o z quosdā post
 testamētū codicillos facere potes
 et semp vidēz a p̄cedētū vel se-
 quētū testamēto cōfirmati esse. d.
 §. nō tantū aut. et oēs valebūt et
 tenebūt. d. l. diu^o §. codicillos et
 plures. et insti. eo. §. vltimo. nisi se-
 cundus contradicat primo. vt. C.
 eo. l. cum proponas.

Codicil los qñ facere possit

¶ In quibus differāt z
conueniāt testamēta z
codicilli. Rubri. lxviii.
Sciendū est qz co-
dicillus a testamento dif-
feret: naz si idē essent cur
diuersum in hīs instrumentis (id
est voluntatibus sic dictis quia s-
truunt heredem quid faciat) vo-
cabulum mandaretur que vis ac-
potestas vna sociasset. vt. C. de
codicil. l. si idem. iuncta glo. ecce
enim primo differunt quia in te-
stamento vtrags institutio fieri po-
test: scilicet directa et fideicom-
missaria: sed in codicillo sola fidei-
commissaria non directa. nam is
qui codicillatur potest heredem
in p̄cedenti testamento institu-
tum siue etiam legitimum / id est
ab intestato venientem / per fidei-
commissum in codicillo rogare vt
hereditatem vel partem eius ab-
terri restituat. vt. ff. eo. l. ij. §. fina.
et. C. eodem. l. hereditatem. et in
situ. eodem §. codicillis. et §. d̄

Codicil lis an possit fieri sub-
stitutō:

Codicil lis an possit fieri sub-
stitutō:

Fragmentary text from the right edge of the page, including words like "Codicil", "heredes", "testamēto", "institutiōe", "voluntatibus", "sicut", "heredem", "institutum", "legitimum", "ab intestato", "venientem", "per fideicommissum", "rogare", "hereditatem", "partem", "eius", "abterri", "restituat", "ff. eo. l. ij. §. fina.", "et. C. eodem. l. hereditatem. et in situ. eodem §. codicillis. et §. d̄".

recto. inuenit tamē casus in quo directa institutio facta in codicillo trahit ad fideicommissariā q̄ notatus est. s. in rubrica. de clausula finalis effectus. vers. ultimo.

Codicillus q̄re hereditas directo dari non possit.

Codicillus hereditas declarari potest.

Codicillus an admitti possit hereditas.

Additio. Ratio autē cur i codicillis hereditas directo dari nō potest ē neq̄ codicillos/ qui ex testamēto valent ip̄m testamētū qd̄ vires per institutionē hereditū accipit/ confirmari videat̄. ita dicit t̄x. i. l. qd̄ p̄ man. ff. de iure codicillorū. **A**duerte t̄m nam licet hereditas codicillis directo dari nō possit pōt t̄m codicillis heres declarari: exēplū Titus cō i testamēto suo. Sent i. vij. forte vicijs hereditē instituit/ ita subiecit: quē hereditē codicillis fecero heres esto: hoc est casu si sempromiū codicillis hereditē instituit institutio valet quomaz testamēto facta intelligitur. et hoc casu tantū ex hereditate habebit sempromiū q̄tū ex asseriduum mansit. l. asse toto. r̄ ibi Ange. et Jo. de uno. ff. de here. i. stituendis. Be. mu.

Secūdo differūt: qz codicillis non admittit hereditas heredi instituto in testamēto. d. l. hereditatē et dicto. §. codicillis: nisi vno mō: puta. si testamento pluribus hereditibus instituit/ deinde facio codicillum in quo dico vni ex heredib' meis scilicet ticiū non mereri voluntatem meā: tunc auferet ei hereditas vt ab indigno et applicatur fisco: in alijs tamē hereditib' institutio tenet. vt. C. de his quibus vt indignis. l. hereditas. Idē si omnes dicā non mereri. vt ff. d. adi. leg. l. diui. S; licet de hereditate ita sit tamē legata vel fideicom. in testamento precedēti vel codicillo relicta possunt in se quēti codicillo admitti r̄ transferri: et pōt eis addi r̄ detrahi. vt insti. de adēpti. leg. p̄ totū titulū. **T**ertio differūt: qz certū est q̄ ex here

datio fit in testamento / in codicillo nullo mō. vt insti. e. §. codicillis **Q**uarto si pure i testamēto hereditē instituit/ deinde in codicillo sequei velit ip̄m heredi conditionē adijcere/ nō licebit: qz i codicillo nō pōt adijci cōditio q̄ obsit herediti i iure. et si adiecta fuerit non habebit heres necessarii cōditio: ni parere. vt insti. eo §. directo. r̄ l. diuus. in principio. ff. eo.

Additio. **N**ec obstat. l. qd̄ā. in fi. ff. de cōditio. insti. vbi dicit q̄ in defectū cōditionis de adēptione testator cogitasse intelligit: qz su peruacuo r̄ inuanū hoc cogitauit ita vult ibi glo. quā sequit̄ Bar. r̄ Bal. et glo. in. d. §. directo quā ibi sequitur. Ange. are. Ratio q̄re nō liceat in codicillo cōditionem adijcere ē ista: qz p̄ hoc hereditas admittit quod i codicillis nō licet vt in §. codicillis. insti. eo. **H**inc infert Sali. in. l. ij. C. eo. q̄ i casu cōtrario q̄i scz institutio facte i testamēto appōsita fuisset cōditio: nō potest remoueri talis cōditio in codicillis: qz tūc hereditas pure dari quod fieri non potest codicillis. vt. d. §. codicillis. hoc videtur satis pb̄ari. in. l. qui filio. §. seruo testamento. ff. de here. insti. hoc dicit Ange. are. in. d. §. codicillis forsan limitādū: nisi fauor liberorū aliud inducat. ar. no. in. l. hac p̄ultissima. §. ex i p̄fecto. C. d. testa. **C**irca p̄missa: q̄ro an clausula derogatoria posita i testamēto possit reuocari i codicillis: idē Ange. are. i. d. §. codicillis p̄ Sa li. in. d. l. ij. C. eo. tenet q̄ sic. qz ex hoc nō dat̄ nec admittit hereditas **P**reterea de h̄ro nō cauet lege ergo videt̄ p̄mitti. ar. l. nec non. §. qd̄ eis. ff. ex q̄b' cau. ma. **E**x quo inferet̄ sim eūdē Ange. q̄ si postea fiat scd̄z testamētū valet licet nō faciat mētionē de clausula derogatoria p̄mi: cuz fuerit sublata

Codicillo p̄ditio neq̄ adijcere non lzhereditate pure instituto ite testamēto.

Codicillo an liceat appōsita nē ite testamēto hereditate appōsita remouere.

Codicillo an possit reuocari clausula derogatoria posita i testamento.

ad testamēto fecerit no facit codicillos postea de cōmissa heredes p̄stare. eo p̄nt h̄re non r̄tū m̄tū aut e vel post los. qui ostādā pot̄ ere p̄ores dēti vel se aff. d. p̄alch̄i et t̄cillos et no. nisi se no. vt. C. r̄ r̄ta r̄ r̄xiii. q̄ cōmēto d̄f essent cur mentis l. is quia l. eiat/ ros de via ac vt. C. de glo. cec qua in res o fieri pōt: Codicillis in fideicom. l. in solu fidei possi. nam is cri t̄ heredem. Insti. in. i. d. ff. per filios rogaret̄ eius ali. §. f̄na. tem. et in 3. et. §. ne

per codicillos. Berar. mulert.

¶ Quidam differunt: quod heredi instituto in testamento fieri non potest i codicillis directa substitutio. §. directo. r. d. l. diuus. i principio. licet si facta fuerit trahat ad fidem commissaria. videt enim testatoris rogasse institutum illi restituere hereditatem que in codicillo substituit. vt. ff. ad trebellia. l. sceuola.

¶ Additio. Et hoc casu talis substitutio expirat eodem modo que directa expiraret. vt. p. b. per. l. si titio. in §. fina. cum. l. se. ff. de le. pu. mo. Berardus mulert.

¶ Sexto quod in testamento requiruntur regulariter. vii. testes rogati vt dictum est. §. in rubri. de testi. in testa. adhibedis. S. in codicillo. v. etiam non rogati sufficiunt. vt. C. de codicil. l. vlt. circa finem. inter quos etiam mulier est testis: licet in testamento secus sit. vt. ff. de testam. l. qui testamento §. mulier.

¶ Septimo quod nemo potest decedere duobus testamentis relictis vt vtriusque teneat: eo quod posteri tollit primu. vt. ff. de iustitio. l. i. §. de mili. testa. l. q. rebat. pluribus autem codicillis relictis potest quis decedere et oes tenebunt vt dictum est. §. in precedenti rubrica. in §. si. ut si fecisti testamentum.

¶ Additio. Ratio diuersitatis est secundum Bar. l. l. cu. pponas. C. de codicillis: quod i testamentis sit heredis institutio. o. q. e. d. spositio vniuersalis et fit de oibus bonis testatoris. vbi circa eadem bona non possunt plures dispositiones cadere: §. vltia valet §. posteriore. in §. q. mo. testa. in §. si codicill. est quada dispositio in qua decerta parte bonorum potest disponi. vnde nimirum si plures fieri possint codicilli vt oibus prouideatur hoc ille rector dicit L. huius. poic. in §. de codicillis ppe. f. in §. m.

¶ Octauo. quod si quis dum esset filius a. vel seruus in codicillis relictis querit fideicom. et postmodum decederit paterna. eadem voluntate durate valebunt codicilli. hoc autem esse non potest i testamento. vt. ff. de le. iij. l. i. §. sed si filius. r. in §. quibus non est permis. fa. testa. §. pter hos igif. i fine. **¶** Huc vltio videam i quibus testamentis r codicilli conueniant: r certe conueniunt in dispositione. Nam cui prohibet testari et i codicilli prohibetur est. vt diximus. §. i precedenti rubrica. §. si. pot. autem. Itē quia vtriusque fieri potest et in scriptis. vt. C. de bonis. lib. l. fina. Itē eisdem modis quibus infirmantur testamenta etiam infirmantur codicilli. l. i. C. de codicil. et. l. si q. §. fina. ff. co. m. si hāc ab eo qui vult decedere intestat. quia tunc non infirmatur agnatio ne posthumi. vt. d. l. si q. §. §. r. si post. r. l. qui gram. r. l. ab intestato. et. l. penul. in principio. illo ti.

¶ Additio. Quero circa materiam huius totius rubricae an ne ad hoc vt relictum in codicillis debeatur requiratur hereditatis aditio. Dicuntur hinc Ange. are. in §. codicillis. in §. de co. q. aut factum est testamentum: et tunc requiritur ex testamento predicto adeat hereditas quando testamentum valet. l. si quis cu. testamentum §. fina. ff. de iure codicil. aut non est factum testamentum. vel est factum sed non valet tunc necesse est quod ab intestato adeat hereditas alias non debentur relictum. l. ij. ff. de fideicom. libe. et isti. de eo cui liber. causa bo. adij. §. hoc rescripto. versi. i primis. r. C. de testa. ma. l. fina. Ita tenet glo. in l. qui filio. §. i. ff. de here. in §. et ibi Bartho. r. alij scribentes. Berardus mulert.

¶ De forma codicillorum factorum ante testamentum.

Testam r codicil l. in q. conueniunt.

Aditio hereditatis an requiratur ad hoc vt relictum in codicillis debeatur.

Mulier pot esse testis in codicillis.

Codicillos plures heredes que possunt vt oes valeant non plura testamenta.

Y P... hac uide... not... per... co... co... ut... ete... gre... tes... mo... am... equ... gal... reli... pm... luer... suoe... ei su... hie p... redit... stru... clud... te all... iur... alter... lere p... firm... C... cti p...